

Marhahús

Világ- és európai piaci tendenciák

Az USDA (2012c) szerint a marhahús globális termelése 57,2 millió tonna volt 2012-ben, ami kis-mértékű emelkedést jelent az előző évihez képest. A nagy termelő országok közül Indiában 12 százalékkal, Argentínában 3,6 százalékkal, Braziliában 2 százalékkal bővült a termelés. Ausztráliában és Mexikóban enyhén nőtt a kibocsátás, míg Kanadában és az Amerikai Egyesült Államokban csökkent.

Az USA marhahústermelése a 2009. évi kibocsátáshoz hasonlóan 12 millió tonna alatt maradt 2012-ben. A szélsőséges időjárás okozta termés kiesés miatt kialakult magas takarmányárak csökkentették a húsmarhatartás jövedelmezőségét, és lassították az állomány bővülését. Argentínában a 2010-ben megkezdett állomány-visszaállítási törekvések eredményeképpen, valamint a nagyobb vágósúlyok következtében 2,6 millió tonnára emelkedett a termelés 2012-ben. Az Európai Bizottság adatai szerint az Unió marha- és borjúhústermelése csaknem 5 százalékkal esett vissza 2012-ben az előző évihez képest. A marhahúsexport több mint 40 százalékkal csökkent és a 2010. évi szint alá süllyedt, ugyanakkor az élő szarvasmarha kivitele 10 százalékkal nőtt.

A világ marha- és borjúhús-kereskedelme élénkült 2012-ben. A globális export 2,5 százalékkal nőtt az előző évihez képest. India kivitele bővült a legnagyobb mértékben, a 30 százalékos exportnövekedéssel az ázsiai ország vált a világ legnagyobb marhahúsexportőrévé, a többi versenytárhoz képest alacsonyabb exportárak és a bőséges kínálat miatt. Brazília 4 százalékkal több (1,4 millió tonna) marhahúst értékesített a nemzetközi piacon 2012-ben, mint egy esztendővel korábban. Az ország versenyképességét javította, hogy a marhahús ára év elejétől folyamatosan csökkent. Az USA marhahúsexportja 11 százalékkal ért el alacsonyabb szintet a vizsgált időszakban.

A globális marhahúsimport 2,5 százalékkal 6,7 millió tonnára bővült 2012-ben. Az USA importja 15 százalékkal 1 millió tonnára emelkedett, mivel a termelés csökkenéséből adódó hiányt a nemzetközi piacról pótolták. Oroszország behozatala 0,5 százalékkal bővült, míg a belső termelése továbbra is csökkent.

Az USDA (2012c) szerint a marhahús globális termelése 0,5 százalékos feletti növekedést érhet el 2013-ban. Az USA kibocsátását 11,3 millió tonna körülire

prognosztizálják, ami 3,7 százalékos csökkenést jelent 2012-höz képest. Ugyanakkor a termelés bővülését valószínűsítik Indiában (+14,4 százalék), Argentínában (+6 százalék) és Braziliában (+1,8 százalék). Braziliában rekordszintet (9,4 millió tonna) érhet el a marhahús-kibocsátás 2013-ban, és a gyenge brazil reál, valamint a növekvő kínálat előreláthatóan versenyképes árakat generál a világpiacon. Kína kibocsátása 5,5 millió tonnára emelkedik az erős belső kereslet hatására. A kínai kormány támogatja a húshasznú tehének genetikai hátterének javítását, a legelőterületek állagának megőrzését, illetve javítását. A vágóhidak igyekeznek jó kapcsolatot kiépíteni a termelőkkel és jobb árakat ajánlanak, mint a felvásárlók, így javulhat a jövedelmezőség az ágazatban. Az EU marhahústermelésében visszaesés következhet be (7,7 millió tonna) a 2012. évihez képest.

Az USDA (2012c) 8,9 millió tonnára becsüli a világ marhahúsexportját 2013-ban, ami 7,6 százalékkal több az előző esztendőben nemzetközi kereskedelembe kerülő mennyiségnél. India válhat a világ legnagyobb marhahúsexportőrévé, 2,16 millió tonna körül alakulhat az ország kivitele 2013-ban, ami 29 százalékos növekedést jelent az előző évihez képest. Ez a mennyiség megközelíti a világrekordnak számító 2,19 millió tonna exportot, amelyet 2007-ben Brazília ért el. India gyors exportbővülésének (4 év alatt megháromszorozódott a nemzetközi piacon eladott marhahús mennyisége) hátterében az árérzékeny piacok (Közel-Kelet, Afrika és Délkelet-Ázsia) élénk kereslete áll. Ausztrália várhatóan több mint 2 százalékkal 1,4 millió tonnára növeli kivitelét. Az USA a termelésének 10 százalékát, 1,1 millió tonna marhahúst értékesíthet a külföldön 2013-ban, ez 1 százalékos feletti csökkenést jelent a 2012. évihez képest.

Az előrejelzés szerint a globális marhahúsimport 4,4 százalékkal emelkedik 2013-ban. Az USA és Oroszország egyaránt 1,1 millió tonna körüli mennyiséget importál, míg Japán marhahús-behozatala nem változik jelentősen (750 ezer tonna).

Az EU marha- és borjúhústermelésének 0,5 százalékos csökkenését valószínűsítik 2013-ban. A marhahús importja 8 százalékkal nőhet, míg a marhahúsexport ugyanekkora mértékben eshet vissza a kínálat szűkülése miatt. A marhahús egy főre jutó fogyasztása 2013-ban várhatóan nem változik, továbbra is 15,3 kilogramm körül alakul. Az EU nettó importőr marad marhahúsból 2013-ban is.

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

Magyarországon emelkedett a szarvasmarha-állomány. A KSH adatai szerint 2012. december 1-jén 753 ezer szarvasmarhát számláltak az országban. Az állomány egy év alatt 8,5 százalékkal bővült. A szarvasmarha-állomány 62,9 százalékát a gazdasági szervezetek, 37,1 százalékát az egyéni gazdaságok tartották, ez az arány nem változott lényegesen a 2011. évi adatokhoz képest. A korábbi évekhez hasonlóan a tehénállományon belül folytatódott a szerkezeti átalakulás, mert 2011 decemberéhez képest a húshasznú tehénállomány 6,5 százalékkal 82 ezer egyedre, a ketős hasznosítású állomány 3,7 százalékkal 55 ezerre nőtt.

Az élőmarha-import csaknem 3 százalékkal, míg a marhahúsimport 33 százalékkal csökkent 2012-ben az előző évihez képest. Az élő szarvasmarha több mint háromnegyede Franciaországból, Csehországból, Romániából Hollandiából, Szlovákiából és származott. A marhahús csaknem háromnegyedét Ausztriából, Lengyelországból és Németországból importáltuk.

Bel- és külpiazi értékesítés

Az AKI vágási statisztikája szerint a szarvasmarha vágása élősúlyban kifejezve több mint 5 százalékkal esett vissza 2012-ben az előző évihez képest. Az összes vágás 71 százalékát adó tehén vágása 2 százalékkal emelkedett, ugyanakkor a fiatal bikáé 77 százalékkal, az üszőé 11 százalékkal csökkent.

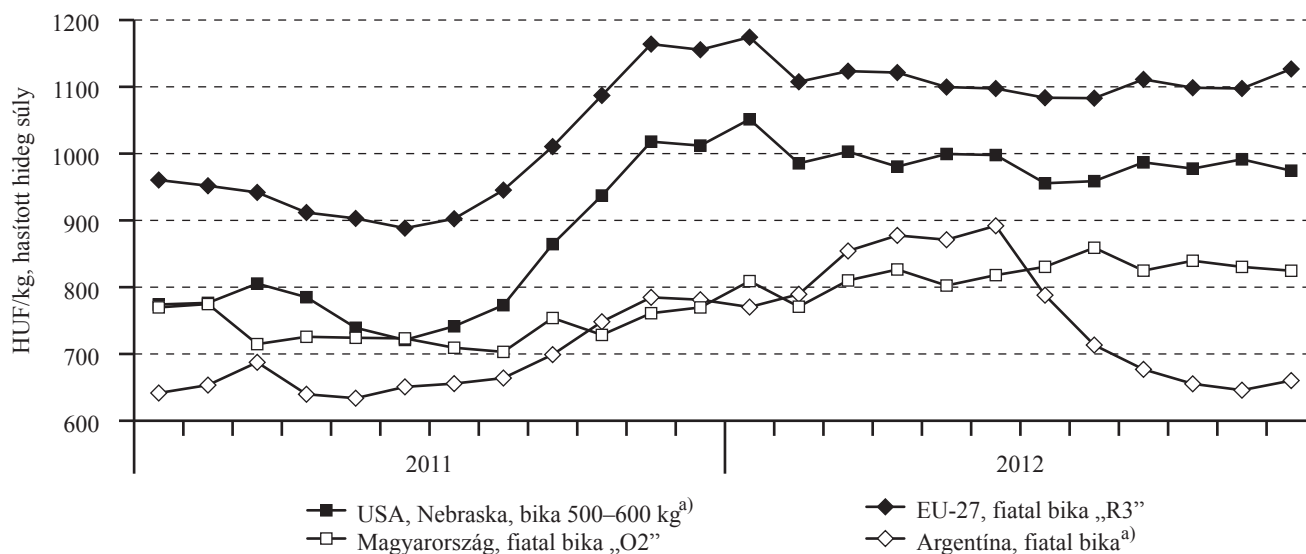
Az AKI PÁIR adatai szerint a csontos marhahús frissen, félben termék belföldi értékesítése 65 százalékkal, a csontos marhahús frissen, negyedben (eleje) terméké 22 százalékkal, a csontos marhahús frissen, negyedben (hátlja) terméké 23 százalékkal csökkent 2012-ben az előző évihez viszonyítva.

Az élő szarvasmarha és a marhahús iránt élénk volt a külpiazi kereslet 2012-ben, hasonlóan a korábbi évekhez. A Magyarországon termelt szarvasmarha jelentős része továbbra is élve került a nemzetközi piacra. Az élőmarha-export 30 százalékkal csökkent (7. melléklet), a legtöbb szarvasmarhát Törökországba szállítottuk, ahova 30 százalékkal esett vissza a kivitel. Magyarország marhahúsexportja 6 százalékkal csökkent a vizsgált időszakban. A főbb exportpiacok Hollandia, Ausztria, Románia és Szlovákia voltak. Az élő szarvasmarha és marhahús külkereskedelmének egyenlege pozitív volt 2012-ben, de 39 százalékkal romlott 2011-hez képest.

A piaci árak tendenciája

A termelés és a kereskedelem szempontjából meghatározó országokban emelkedett a vágómarha ára 2012-ben az előző évihez viszonyítva. Az USA-ban a bika ára dollárban kifejezve 7 százalékkal volt magasabb 2012-ben, mint egy évvel korábban, ez forintban 19 százalékos növekedést jelentett (21. ábra). Az árak emelkedését elsősorban az élénk külpiazi kereslet okozta. Argentínában a bika ára 2012 első félévében emelkedett, majd a második félévében csökkent a termelés bővülése miatt. A világ vezető marhahúsexpor-

21. ábra: A marhahús világpiaci ára (2011–2012)

^{a)} Átszámítási tényező élősúlyról hasított súlyra 0,63.

Forrás: Európai Bizottság, USDA, MINAGRI, AKI PÁIR

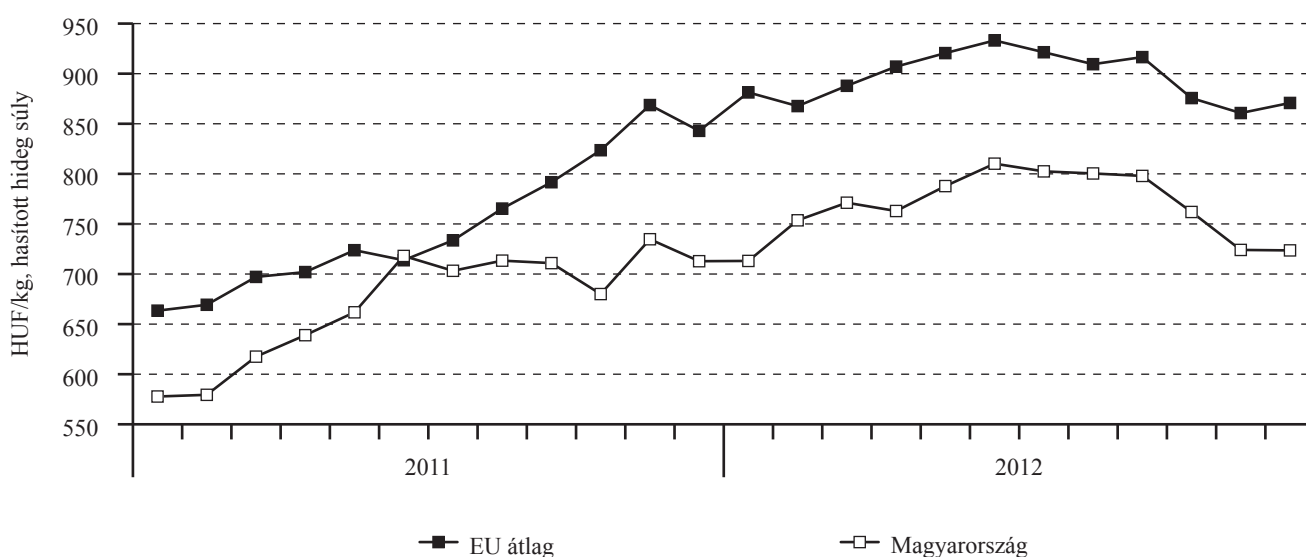
tör országában, Brazíliában a szarvasmarha ára 10 százalékkal volt alacsonyabb szinten 2012-ben, mint egy esztendővel korábban.

Az EU-ban a fiatal bika „R3” kereskedelmi osztály vágóhídi belépési ára 3,84 euró/kg hasított hideg súly volt 2012-ben, 9 százalékkal emelkedett az előző évihez képest. A fiatal bika ára egész évben a 2011 végén tapasztalt magas árszint közelében mozgott, a második negyedévben az ár csökkenése csak átmeneti volt. A tehén „O3” ára (22. ábra) 15,5 százalékkal (3,09 euró/kg), az üsző „R3” ára 11 százalékkal (3,89 euró/kg) emelkedett egy év alatt.

Magyarországon a vágómarha termelői ára több mint 14 százalékkal nőtt 2012-ben az előző évihez képest. A termékpálya további fázisaiban az árak követték a termelői árak emelkedését. A csontos marhahús, frissen, félben termék ára 10 százalékkal, a negyedrészek árai 6–8 százalékkal növekedtek (9. melléklet). A KSH adatai szerint a marha rostélyos fogyasztói ára 13 százalékkal haladta meg 2012-ben az egy esztendővel korábbi szintet.

Az OECD-FAO (2012), illetve az USDA (2012c) a marhahús világpiaci árának emelkedését valószínűsíti 2013-ban, ugyanakkor Brazíliában a termelés növekedése miatt folytatódhat a marhahús árának csökkenése.

22. ábra: A vágótehén „O3” vágóhídi belépési ára (2011–2012)

Forrás: Európai Bizottság, AKI PÁIR